

Grandes dilemas de la ética en un contexto globalizado

Urt. 29 - Urt. 31 2024

Kod. D01-24

Mod.:

Online zuzenean

Edizioa

2024

Jarduera mota

Uda Ikastaroa

Data

Urt. 29 - Urt. 31 2024

Kokalekua

Online zuzenean

Hizkuntzak

Gaztelera

Balio akademikoa

15 ordu

Antolakuntza Batzordea

Fundación
BBVA

Azalpena

XXI. mendeko gizartearen erronka handiak nahitaez aztertu behar dira mundu globalizatu baten testuinguruan, eta erronka horiek, benetako dilemak direnak, etikak zeharkatzen ditu. Gaur egun, alboratua da gure aurrean etikak planteatzen dizkigun dilema handiei buruzko gogoeta egitea, globalizazioaren testuinguruan kokatu gabe. Globalizazioaren fenomenoa geldiezina da, eta ondorioak zabaltzen ditu gure gizarte garaikideen ordena politiko, sozial eta ekonomikoan. Politikatik eta ekonomiatik haratago doan krisi batean murgilduta dauden eta balio-krisitzat har ditzakegun gaur egungo gizarteeek etika hartu behar dute inoiz baino gehiago erabakiak hartzeko irizpide gidari gisa.

Ikastaro honek aukera eman nahi du etikak mundu globalizatuan duen garrantziari buruz deliberatzeko eta eztabaidatzeko, ikuspegi hirukoitzetik: zuzenbidea, ekonomia eta filosofia. Etikak iparorratz eta "zuzentzailea" izan behar du, erabakiak hartzeko gidari, mundu globalizatua gizarte aurreratua, politikoki "saneatua" eta sozialki bidezkoagoa lortzeko aukera izan dadin. Ikastaro honetan, bi eskualdeetako (España eta Latinoamerika) adituen artean hitz egingo da, eta globalizazioaren erronka handiei etikatik aurre egiteko gune bat sortuko da: birsorkuntza politikoa, finantza-erabakiak hartzeak gizarte-justizian eta adimen artifizialean duen eragina.

Zalantzazkoa, ustekabekoa edo kezkagarria da gaur egun estatu askok zeharkatzen duten egoera soziala katalogatzeko balio ziguten adjektiboetako batzuk besterik ez direla; defizit demokratikoa eta erakundeekiko konfiantzarik eza kroniko bihurtzen ari dira gaur egun; gero eta konplexuagoa den eta pobrezia- eta desberdintasun-maila handiagoa duen mundu globalizatu bat ere errealtitate ukaezina da gaur egun; eta adimen artifizialak etengabe agertu behar du. Hauek dira "Etikaren dilema handiak testuinguru globalizatuan" izeneko ikastaroaren helburuak.

Helburuak

Latinoamerikarekin elkarritzeta bat irekitzea, mundu juridikoko, ekonomikoko eta filosofiaren eremuko lehen lerroko adituek gogoeta egin dezaten eta beren etikaren ikuspegia partekatu dezaten, birsorste demokratikoa lortzeko, bai finantza-erabakiak hartzeraoan, bai adimen artifizialaren esparruan.

Eztabaidarako gune lasai eta zorrotz bat sortzeko aukera ematea, gure gizartea mundu globalizatu batean dituen erronka handiei aurre egiteko etikaren zereginaren gakoak eman ahal izateko.

Ikastaroaren lagunzaile espezifikoak

GRADUONDOKO SARE
LATINOAMERIKARRA
RED LATINOAMERICANA
DE POSGRADO

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

Programa

2024-01-29

17:00 - 17:10	Inaugurazio instituzionala. Parte hartzeko ordena:
	Juana Goizueta Vértiz UPV/EHU - Profesora Agregada de Derecho Constitucional y Directora de la Red Latinoamericana de Posgrado Irune Berasaluze Lazkano Diputación Foral de Gipuzkoa - -
17:10 - 19:30	Mahai ingurua: "Derecho: procesos constitucionales y regeneración política"
	Gobernanza Pública e Integridad Institucional.
	Juana Goizueta Vértiz UPV/EHU - Profesora Agregada de Derecho Constitucional
	El proceso constitucional Chileno: ¿Hacia una nueva Constitución?
	Estefanía Esparza Reyes Universidad Católica de Temuco - Profesora del Departamento de Ciencias Jurídicas de la Universidad de la Frontera

2024-01-30

17:00 - 19:30	"Economía: crisis financiera y desigualdad"
	La evolución de la desigualdad económica en el mundo globalizado
	Rafael Muñoz de Bustillo Llorente Universidad de Salamanca - Catedrático de Economía Aplicada
	Juntos y revueltos: globalización y crisis financiera
	Isabel Argimón Maza - - ExJefa de la División de Análisis Bancario y Política regulatoria del Banco de España; Asesora Económica y en materia de Migraciones del Ministerio Español de Inclusión, Seguridad Social y migraciones
	Modera:
	Javier Bilbao Ubillos UPV/EHU - Catedrático de Estructura Económica

2024-01-31

17:00 - 17:40	"Gobernanza Pública e Integridad Institucional."
	Rafael Jimenez Asensio - - Catedrático de Universidad acreditado y consultor institucional
17:40 - 19:00	"Filosofía: Inteligencia artificial y ética"
	Inteligencia Artificial y responsabilidad
	Esteban Anchustegui Igartua UPV/EHU - Catedrático de Filosofía Política
	Ética aplicada en la Inteligencia Artificial.

Andrés Merejo Checo | Doctor en Filosofía por la UPV/EHU y profesor de Filosofía, Metodología y Ética en la UASD. Dirección de Fomento y Difusión de la Ciencia y la Tecnología del MESCYT.

Modera:

Jose Ignacio Galparsoro Ruiz | UPV/EHU - Catedrático de Filosofía de la UPV/EHU

19:00 - 19:30

"Los caminos hacia la transformación educativa en la Agenda Iberoamericana"

Jasone Cenoz Iragui
Renato Opertti Belando

Zuzendaritza

Juana Goizueta Vértiz

UPV/EHU. Latinoamerikako graduondoko sarearen zuzendaritza

Zuzenbidean lizentziatua Nafarroako Unibertsitatean (1992) eta UPV/EHUko Zuzenbidean doktorea (2006). UPV/EHUko Zuzenbide Konstituzionaleko irakasle aggregatua 1994tik. Zuzenbide Publikoko Institutuko (Bartzelonako Unibertsitateko Ikerkuntzarako Zentro Berezia) kidea; Gipuzkoako Foru Aldundiaren Etika Batzordearen eta zuzenbide konstituzionaleko irakasleen batzorde zuzendaritzaren kidea. Kalitate eta Irakaskuntza-Berrikuntzaren Dekanordea eta Zuzenbide Fakultateko Dekanoa (2014tik) eta Espanako Zuzenbide Fakultateetako Dekanoen Konferentziaren presidenteordea. Latinoamerikako graduondoko sareko zuzendaria. Domingo Arizmendi Etika Juridikoaren saria jaso du Gipuzkoako abokatuen elkargoaren eskutik. Ikertzaile bisitari izan da hainbat atzerriko Unibertsitateetan. Estatuko eta nazioarteko ia 20 ikerketa proiektuetan parte hartu du. 50 argitalpen baino gehiagoko egilea da eta era berean 40 ekarpen inguru egin ditu estatuko eta nazioarteko biltzarretan. Hurrengo ikerketa lero ditu nagusi: oinarrizko eskubideak; Immigrazio politikak; europar hiritartasuna eta genero berdintasuna nagusiki.

Irakasleak

Esteban Anchustegui Igartua

UNIVERSIDAD DEL PAÍS VASCO / EUSKAL HERRIKO UNIBERTSITATEA

Filosofian eta Zuzenbidean Lizentziatura UPV/EHUn, eta Filosofian Doktorea unibertsitate berean. Filosofia Politikoko irakasle osoa, 22 doktoretza-tesi zuzendu ditu, horietatik 13 Nazioarteko Aipamenarekin eta 3 Sari Bereziarekin, 60 MAL, GRAL eta Ikerkuntza Gaitasunez gain. Biography & Parliament ikerketa taldeko kidea (euskal unibertsitate sistemaren A ikerketa taldea), 20 ikerketa-proiektutan hartu du parte, ikertzaile nagusi bezala horietako batzuetan. Ikerketako hiru seiurteko ditu (CNEAI). Agirre Lehendakaria ikerketa-sariaren irabazle (2011), 200 argitalpen baino gehiago ditu liburu, liburu-atal eta zientzia-artikuluen artean, eta 60 ekarpenetik gora aurkeztu ditu nazio eta nazioarteko biltzarretan. Hainbat ikerketa-egonaldi egin ditu ere atzerriko unibertsitateetan. Pentsaera politikoa ardatz duen UPV/EHUko Limes Bildumaren zuzendaria eta editorea (29 liburuki euskaraz orain arte), nazio eta nazioarte mailako hainbat aldizkariren edizio-batzordetako partaide da. Graduondoko Sare Latinoamerikarreko kidea, egun Mundu Globalerako Filosofia Masterraren Batzorde Akademikoa osatzen du.

Isabel Argimón Maza

Doctora en Ciencias Económicas por la Universidad Complutense de Madrid. Ha desarrollado su carrera profesional principalmente en el Banco de España y en Londres, donde ha trabajado como asesor económico en el Tesoro británico y ha sido economista jefe del grupo de asesores económicos del Financial Services Authority. En el Banco de España ha sido economista jefe de la Unidad de Sector Público y Política Fiscal del Servicio de Estudios y Jefa de División de Análisis Bancario y Política Regulatoria en la Dirección General de Regulación. Sus áreas de interés y sus publicaciones se centran en analizar los efectos de las políticas públicas, tanto regulatorias como monetarias y fiscales sobre la actividad de los bancos.

Javier Bilbao Ubillos

Javier Bilbao Ubillos Enpresa eta ekonomian lizentziatua da, Euskal Herriko Unibertsitatean (UPV/EHU) eta Zuzenbidean, Deustoko Unibertsitatean; Ekonomian doktoratu zen kalifikazio gorenarenarekin eta bere ikasketak Florentziako Europar Institutoan, Italian, zabaldu zituen. Egun, Unibertsitateko Katedruna da, UPV/EHUko Ekonomi Aplikatuako Sailean. Ikerketa lerroak: Globalizazioa eta europar integrazioa, Politika publikoak, Ongizate-estatua, Pribatizazioa, Lan merkatua eta soldatu balio-gutxitzea, Ekonomia industriala eta eskualdekoa, Innobazioa. Argitarapenak: 80 artikulu baina gehiago ondorengo aldizkarietan European Urban and Regional Studies, Economic and Political Weekly, Transportation Research Part A: Policy and Practice, Revista de Estudios Políticos, Hacienda Pública Española, Administration & Society, International Journal of Social Welfare, International Journal of Technology Management, Economic Development Quarterly, Revista de Economía mundial, Journal of Economic Policy Reform, Urban Studies, Tijdschrift voor economische en sociale geografie, Economía industrial, Public Money & Management, Gestión y Política Pública, Sustainable Development, Social Indicators Research, Applied Economics Letters, European Review, Transportation Letters, Innovation edo The Social Science Journal. Era berean, hurrengo argitaletxetan argitaratutako 23 liburuenguekide da, Routledge, University of Nevada, Aranzadi-Thomson, Civitas, Delta, Síntesis, Dykinson, Comares, Catar

Jasone Cenoz Iragui

UPV-EHU/OEI

Jasone Cenoz Hezkuntza Zientzien katedraduna eta Estatuko Ikerketa Agentziaren Hezkuntza Batzordearen lehendakaria izan da. Organización de Estados Iberoamericanos (OEI) aholku batzordeko kidea da eta nazioarteko ikerketa batzordeekin lan egiten du. Ikerketa hezkuntza eleanizduen eta bigarren zein hirugarren hizkuntzen jabeakuntzari buruz egiten du. Europako eta estatuko ikerketa proiekturetan parte hartu du. Artikulu asko eta zenbait liburu argitaratu ditu eta nazioarteko kongresu eta mintegi askotan bere ikerketaren emaitzak aurkeztu ditu Espana, Kanadan, Australian, Txinan, Indian, Brunein, Zeelanda Berrian, Singapuren eta Europako herrialde gehienetan, 2011an, Espanako Lingüística Aplikatuaren Elkartearren Saria jaso zuen Towards Multilingual Education (2009) liburuarekin eta 2022an Ikerbasquek ematen duen Advanced saria, ikerlari karrera oso bat egiten zaion aitorpena lortu zuen. Munduan gehien aipatzen diren zientzialarien %2an dago azken urtetan

Estefanía Esparza Reyes

Jose Ignacio Galparsoro Ruiz

Es doctor en Filosofía por la Université de Paris-Sorbonne (Paris IV). Es profesor Catedrático del Departamento de Filosofía de la Universidad del País Vasco. Cuenta con cuatro sexenios de investigación reconocidos por la CENAI. Es responsable del Master oficial de la Universidad del País Vasco “Filosofía en un mundo global”. Ha dirigido hasta la fecha 19 tesis doctorales. Entre sus investigaciones figuran estudios sobre autores de la Filosofía Contemporánea (entre los cuales son de reseñar los realizados en torno a Nietzsche), o sobre temas de actualidad (como la antropología filosófica, las implicaciones filosóficas de la biología evolucionista y de las ciencias cognitivas, el posthumanismo o las antropotécnicas.). Ha publicado numerosos artículos, capítulos de libros y libros en el campo de la Filosofía, entre los que cabe destacar *Reflections on Naturalism*, (Rotterdam/Boston/Taipei: Sense Publishers, 2013, conjuntamente editado con el profesor Alberto Cordero, de la City University of New York) o *Más allá del posthumanismo. Antropotécnicas en la era digital* (Granada, Comares: 2019).

Rafael Jimenez Asensio

Andrés Merejo Checo

PhD en Filosofía. Miembro de Número de la Academia de Ciencias de la República Dominicana. Premio Nacional de ensayo científico (2014). Profesor del Año de la Universidad Autónoma de Santo Domingo. En 2015, fue designado Embajador Literario en el Día del Desfile Dominicano, de la ciudad de Nueva York. Es miembro de la Red CultMedia Internacional. Es profesor e investigador de la Universidad Autónoma de Santo Domingo (UASD) y Director de Fomento y d Difusión de Ciencia y la Tecnología (MESCYT). Autor de: *La vida Americana en el siglo XXI* (1998); *Cuentos en NY* (2002); *Conversaciones en el Lago* (2005); *El ciberespacio en la Internet en la República Dominicana* (2007); *Hackers y Filosofía de la ciberpolítica* (2012); *La era del cibermundo* (2015); *El cibermundo Global en RD* (2015); *La dominicanidad transida: entre lo virtual y lo real* (2017); *Cibermundo transido, enrredo gris de postpandemia, guerra y ciberguerra 2023a; Filosofía para tiempos transidos y cibernéticos* (2023b).

Rafael Muñoz de Bustillo Llorente

Renato Opertti Belando

Consejo Asesor de la OEI, Presidente

1/10/24 Renato Opertti CV actualizado Renato Opertti es sociólogo egresado de la Universidad de la República Oriental del Uruguay y Master en investigación educativa (Programa CIEP-Uruguay / IDRC - Canadá). Actualmente Renato Opertti es el presidente del Consejo Asesor de la Organización de Estados Iberoamericanos (OIE) que es el máximo órgano de consulta y asesoramiento en políticas y estrategias a desarrollar por la OEI. Asimismo, se desempeña como experto senior en temas curriculares y asuntos conexos de la Oficina Internacional de Educación (OIE-UNESCO, con sede en Ginebra). Por otra parte, Opertti es coordinador de la Cátedra de UNESCO en Educación Híbrida localizada en la Universidad Católica de Uruguay (UCU), y referente en educación de universidades de la región. Opertti publica regularmente columnas sobre los desafíos en torno a la transformación educativa y asuntos conexos en un diario de circulación nacional en Uruguay (El Observador). También forma parte de la Coalición Latinoamericana de la Excelencia Docente, una iniciativa de la Varkey Foundation, del Diálogo Interamericano y de la OEI. Por otra parte, integra la Red ADELA (Alianza para la Digitalización de la Educación en América Latina) que, entre otras tar

Matrikula prezioak

ONLINE ZUZENEAN

2024-01-29 ARTE

Orokorra	25,00 EUR
<u>Graduondoko Sare Latinoamerikarra eta Gipuzkoako Foru Aldundiko langileak</u>	10,00 EUR

Kokalekua

Online zuzenean

Online zuzenean